

Музикалниятъ развой на гр. Сливенъ.

Както въ доосвободителния периодъ, така и въ първитъ години на освободението музикалното ни изкуство далечъ не е било такова, каквото е сега. Благодарение на специалнитъ условия — да бжде гарнизоненъ турски центъръ съ „арабски“ духови музика, нашиятъ градъ отбелязва единъ много раненъ интересъ къмъ музикалния животъ. Още къмъ 1865—66 год. стариятъ ни за сега съгражданинъ Дим. х. Ивановъ е дирижиралъ при пиесата Геновева оркестъръ въ съставъ: 2 цигулки, 2 китари, малъкъ органъ, физармоника, кларнетъ, флейта и голѣмъ барабанъ съ чинели. Самиятъ той е заетъ пълно, като голѣмъ майсторъ на времето си, цигулка, Никола Търновчето — органъ, Андонъ Цаневъ, още живъ Сливенецъ — физармоника, а покойниятъ Костичковъ — барабана. Въ този си съставъ оркестрътъ е обслужвалъ антрактитъ на пиесата, изнесена за пръвъ пътъ къмъ 66-а година. Репертуарътъ му се състоялъ отъ хубави европейски маршове, шарки и Халжи Минчовата пѣсенъ. Сжщиятъ оркестъръ направилъ силно впечатление на турскитъ срѣди, с билъ удостоенъ съ честта да бжде поканенъ за свадбата на дъщерята на тогавашния каймакаминъ. При продукциитъ и репетициитъ много често е присъствувалъ турския паша (воененъ началникъ). Българската пѣсенъ е била забранена, съ изключение на ржченицата. Музикантитъ много често сж били предупреждавани — да се пазятъ „строго“ отъ българ. пѣсенъ. Свирило се само по слухъ.

Следъ разформирването пъкъ на кавалерийския полкъ Казакъ-алай, съставенъ само отъ християни, голѣмиятъ му оркестъръ се разпадналъ и мнозина музик почнали да основаватъ салонъ оркестри. Единъ такъвъ музикантъ на има Юрданъ Пановъ „чаушъ“ основалъ въ Сливенъ и организиралъ само отъ българи доста сполучливъ за времето си салонъ оркестъръ. Понеже сжщиятъ чаушъ Юрданъ, като ненадминатъ корнетиетъ е обичалъ често да изпълнява знаменитата тогава „Загубена поща“, въ която имало много сигнали, виднитъ въ Сливенъ турци го обвинили въ връзки съ бунтовника Х. Димитъръ, на когото той давалъ ужъ тѣзи сигнали и презъ единъ мраченъ день го обѣсили на върбитъ до Фарашева дюкянъ въ Клуцохоръ. Споредъ признанията на турци Юрданъ чаушъ е билъ миренъ и добъръ човѣкъ, но е станалъ жертва на интригитъ и завистта на своитъ турски колеги, които не искали да иматъ конкурентъ българинъ.

Следъ освободението въ града ни при рускитъ полкове е имало и руски музика. По сведенията на стареца Дим. х. Ивановъ къмъ 80-а година Иванъ Петко Славейковъ въ качеството си на учителъ въ Сливенъ е приготвилъ хоръ отъ ученици, които въ присъствието на руски офицери, при шадарфана на Аба-пазаръ е пѣлъ химна: „Руски царъ е на земята най-великъ отъ всички пръвъ“. По това време 81 г. при открития Французки пансионъ е била организирана духова музика отъ известния Иосифъ Каломати. Били сж изпълнявани предимно маршове и лека оперетна музика. Къмъ тогавашната 7-а пех. дружина е имало сжщо духова музика подъ диригентството на „Арапинъ“.

Къмъ 1887 г. се основа хоръ отъ учители и чиновници, подъ диригентството на Каломати, въ който Вичо Дуллевъ, баритонъ, концертно е изнесълъ солото на пѣсенъта „Живъ е той“. Забележително е било при този случай вниманието на тогавашния лѣкаръ Д-ръ Карамановъ, грѣкъ, който при спѣвкитъ е насърчавалъ хориститъ съ думитъ: единъ смѣхъ е половинъ лѣкъ, а една пѣсенъ — цѣлъ лѣкъ.

Къмъ 90-тѣ години започва музика. дейность на учителя Мих. Райновъ, а къмъ 902 год. учителътъ Влорджиевъ е съставилъ оркестъръ отъ: цигулки, флейти, карнета и контръ басъ за обслужване заведението на бай Никола Петровъ, наречено още канцелария на Каломати и домъ на стъргачитъ. Иосифъ Каломати, вече като капелникъ на 11 полкъ, съ рѣдко умение и голѣма музикална юридиция обзавежда оркестра си съ оперни фантазии и потпури, нѣкои въ български духъ и спечелва симпатии на Сливенци. Той създава и добри инструменталисти, които отъ своя страна по градини и бирарии банализирватъ изкуството въ порнографна еротична музика — резултатъ на тогавашната музика. наивностъ за европейски постижения.

Въ 905—6 година Каломати основава и духова музика въ съставъ отъ 14 души при грамадната юнашка организация въ града ни, а по-после и любителски струнно граждански оркестъръ.

Масовиятъ интересъ къмъ музика. възпитание значително нараства и ние сме свидетели какъ къмъ 907—10 год. любителски групички отъ мандолинисти и китаристи разнасяха до късно полунощи по улици и подъ прозорци еротичната модерна музика на романситъ, серенадитъ, валсоветъ и полкитъ. Градътъ ни съ шепота на своитъ улични вадички, мистериозното освѣтление на старитъ фенери и звънливата хармония на мандолини и китари приема ориенталско-венециански видъ и ставаше кжтъ, въ който и сладко и романтично се живѣеше.

Къмъ 1910 год. се основа и „Детската музикална китка“, въ която получиха и получаватъ до днесъ ценни музикални качества цѣли поколения. Безспорнитъ музика. дарби нт Мишо Тодоровъ, вече гимназиаленъ учителъ въ 911 г., чрезъ нея намѣриха своя отдушникъ за музика. творчество и подеъмъ, много знаменателни и значителни за времето. Музикалнитъ тържества на „Китката“ и скромниятъ трудъ на нейния основателъ и ржководителъ, създадоха она голѣмъ интересъ къмъ музика. възпитание и образование, на който днесъ сме свидетели.

Къмъ 1911—12 год. Капелникътъ, П. Стратевъ, направи опити за по-значителни симфонични постижения, които скоро се осуетиха, за да се възобновятъ презъ 1926—927 год. отъ името на Домътъ на Изкуството и Печата въ Сливенъ при диригентството на П. Дирликовъ, Мишо Тодоровъ, В. Димитровъ.

Дѣлото на киномотографитъ създаде условия за салонна музика отъ чудно естество.

Забележка: Поради технически причини не можахъ да се напечата редъ важни статии. Отъ Секцията